

Andrássy Manó gróf.

Im egy magyar mágnás, ki nagy-iparos és doctor philosophiae egy személyben. Andrássy Manó gróf született 1821-ben Kassán. Atyja Andrássy Károly gróf, anyja Szapáry Etelka grófnő. Tanult a magyar fővárosban, hol be is fejezte tanulmányait, — az egyetemen bölcsészettudorrá lévén. Volt tanuló-társai közül különösen kettő vált ki: az egyik Lónyay Menyhért, a másik Madách Imre. Az alig 24 éves ifjú már Torna megye követe a pozsonyi országgyűlésen s nem sokára rá

Andrássy Manó gróf.

ugyanezen megye főispánja a 48-ki forradalom elején. — Résztvetta szabadság harczban is Pákozdnál mindkét fivérével.

Azután, hogy Windischgrätz elfoglalta Budapestet, Andrássy Manó gróf külföldre menekült, beutazta Indiát és Chinát. Ittszerzett tanulmányait és ismereteit egy, az 50-es évek elején megjelent s pompás illusztrációkban gazdag munká-

ban (»Utazás Kelet-Indiákon«) írta meg, mely neki a magyar tudományos akadémia tagjai sorába nyitott utat.

Keleti utazásából haza térve, az osztrák uralom idején a Tisza-szabályozásnak szentelte munkásságát, mely téren fölötte hasznos tevékenységet fejtett ki. Ő és Károlyi György gróf 11 milliót vettek föl tiszta-szabályozási célokból; ketten, valamint Desseffy Emil és Pallavicini Alfonz bizattak meg ezen összeg kiosztása- és a szabályozási társulatok alakításával. Andrássy Manó gróf vitte keresztül az osztrák kormánynál a megmentett árterek 15 évi adómentességét.

Majd ismét más téren találjuk őt. Midőn az átmeneti időben főispánnak nevezték ki, e kinevezést nem fogadta el, — Vay Miklós kancellársága alatt azonban főispán volt Gömörben, Zemplénben s ez utóbbi megyében a karhatalommal szétkergetett megyegyűlés bizottsága

élén hivataláról lemondott. Az újabb alkotmányos időben újra Gömör-megye főispáni székén látjuk Andrássy Manót, ki ott a megyerendezési törvény megalkotásáig meg is maradt.

Az utolsó parlamenti választások alkalmával 1881-ben képviselővé választották s mint ilyen, tagja a ház legfontosabb bizottságának, a pénzügyi bizottságnak.

Ő kezdeményezte Magyarországon a vas finomítását barna szénrel s egész kedvteléssel adta magát a vasipar fejlesztésére. Nagy áldozattal egyesülvén a rima-murányi társasággal, sikerült neki az ozdi vasfinomító gyár felállítása, melyben több, mint 8 év alatt az ő elnöksége alatt folyt a serény munka. Ugyancsak ő hozta létre 1868-ban a salgó-tarjáni nagy vasfinomító gyárt is, — nem kevés idő és pénzbeli áldozattal s ellehetett mondani, hogy mindkét gyár a monarchia legjobban kamatozó vállalatai. Most a kettő egyesülvén, 9 millió értéket képviselnek.

Miután nagyobb mennyiségű vaskövet szerzett, a Rothschildház wtkovitzai gyárával társaságba lépven, Ostrauban két nagyszerű kohót állított évi 400,000 m.-mázsa productióval. Mint ezen társulat elnöke megalakította a borsodi bányatársulatot s így a századokig érték nélkül heverő rudabányai és telekesi vasköből a Barczikáról Rudabányáig vezető, ugy szintén a marxdorfi több mértföldnyi vasutak által évenként legalább 1 millió m.-mázsanyi használtatik föl Ostrauban — mi a felső-magyarországi vaspályáknak nem csekély jövedelmi forrást nyújt.

De Andrássy Manó gróf kiváló előszeretete a vas iránt, nem szünő tevékenysége, vas-szoliditással párosult vállalkozási szelleme és oly mérvű gyakorlati érzéke, mely tiz más embernek felosztva is elég volna, megtermették a legjobb gyümölcsöket: tulajdon vasproductióját 30,000 bécsi mázsáról 250,000 m.-mázsára fokozta s az utolsó évig a legjobb aczélkészítésre alkalmas vasból jelentékeny mennyiséget szállított Oroszországba, Amerikába és Stájerországba. Neki az az elve, hogy ha mindenki csak ahhoz fog, a mihez ért, boldogul és lát eredményt s ezen elv nála, mint a nevéhez fűződő nagyszabású ipari alkotások is bizonyítják, ugy a magán, mint a nemzeti vagyonsodás jelentékeny tényezőjének bizonyult.

Apáthy István

Apáthy István szül. 1829. aug. 19-én Hidján, Tolna-megyében, hol atyja Bezeredy Istvánnál gazdatiszt volt; az elemi iskolát szülőhelyén, a gymnáziumot N.-Kanizsán végezte. Ezután a piarista szerzetbe lépett, hol két évet töltött. A forradalom kitörésével kilépett a szerzetből s honvédtüzér, később pedig tisztté lett Perczel, Aulich, majd Asboth és Nagy Sándor táborában. A világosi fegyverletétel után hosszabb ideig bujdosott, végül Pestre jött, hol az egyetemen a